

## Labklājības ministrijas Dzimumu līdztiesības komitejas sēde

### PROTOKOLS Nr. 8

Rīgā,  
Skolas ielā 28, 2.korp. 3.stāva zālē

2012.gada 14. marts  
plkst. 15:00

#### **Sēdi vada:**

**Ingunis Alliks**, Labklājības ministrijas (LM) valsts sekretāra vietnieks, Dzimumu līdztiesības komitejas (Komiteja) vadītājs

#### **Sēdē piedalās:**

**Inga Birzniece** – Veselības ministrijas sabiedrības veselības departamenta Starpnozaru sadarbības nodaļas vadītāja.

**Inga Čerņika-Zariņa**, Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Politikas koordinācijas departamenta Politikas plānošanas nodaļas vecākā referente, Daces Ratnieces vietā.

**Agnese Gaile**, LM Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļas vadītāja vietiece.

**Rīta Grundule** - Aizsardzības ministrijas (AiM) Personāla nodaļa, Valsts sekretāra vietnieces administratīvajos un juridiskajos jautājumos Ilonas Dreģes vietā.

**Silvija Gutāne** – Tieslietu ministrijas (TM) Civiltiesību departamenta Vispārējo civiltiesību nodaļas juriskonsulte, Sandra Rāga vietā.

**Natālija Freimane** – MK pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību organizācijās biroja juriste.

**Edīte Kalniņa** - Latvijas Dzimumu līdztiesības apvienības (DLA) valdes priekšsēdētāja.

**Inese Kurzemiece** - Latvijas Lauku sieviešu apvienība, Benitas Spalviņas vietā.

**Iluta Lāce**, biedrības „Resursu centrs sievietēm „Marta”” (RCS „Marta”) vadītāja.

**Pēteris Leiškalns**, Latvijas darba devēju konfederācijas (LDDK) Sociālās drošības un veselības aizsardzības eksperts.

**Inga Puriņa** - Ziemeļu Ministru padomes (ZMP) birojs Latvijā, Dainas Mežeckas vietā.

**Gundega Rupenheite**, LM Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļas (VIPN) vecākā referente.

**Ilze Slokenberga**, Zemkopības ministrijas (ZM) Starptautisko lietu un stratēģijas analīzes departamenta Stratēģijas analīzes nodaļas vecākā referente.

**Silvija Šimfa**, Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) padomniece sociālajos un veselības jautājumos.

**Annele Tetere**, biedrības „Resursu centrs sievietēm „Marta”” (RCS „Marta”) politikas koordinatore.

**Agnese Vilde**, Ārlietu ministrijas (ĀM) Humanitāro jautājumu nodaļas otrā sekretāre.

#### **Uzaicinātie pārstāvji:**

**Baiba Abersone** – LM, Bērnu un ģimenes politikas departamenta vecākā referente.

**Ināra Baranovska** - LM, Sociālais apdrošināšanas departamenta Pabalstu politikas nodaļas vadītāja.

**Šarlote Bērziņa** – Tiesībsarga (TS) biroja juriste.

**Liene Gaile** - LM, Darba departamenta Darba attiecību un darba aizsardzības politikas nodaļas juriskonsulte.

**Izita Kļaviņa** - biedrības „Resursu centrs sievietēm „Marta”” (RCS „Marta”) juriste.

**Jana Muižniece** - LM, Sociālā apdrošināšanas departamenta direktore.

**Ieva Vanaga** - LM, Darba departamenta Darba attiecību un darba aizsardzības politikas nodaļas juriskonsulte.

#### **Sēdē nepiedalās:**

**Maija Brunava**, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM), Pašvaldību finanšu nodaļas vecākā eksperte.

**Gunta Kelle**, Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkla (LSOST) valdes līdzpriekšsēdētāja.

**Liega Piešiņa**, Kultūras ministrijas (KM) Kultūrpolitikas departamenta nozaru politikas nodaļas pārvaldes vecākā referente.

**Inta Poudžiunas**, nodibinājuma „Talsu novada krīžu centrs” psiholoģe.

**Jānis Ušpelis**, Ekonomikas ministrijas (EM) Tautsaimniecības struktūrpolitikas departamenta vecākais referents.

**Inna Valģe**, Finanšu ministrijas (FM) Stratēģiskās plānošanas un personālvadības departamenta Stratēģiskās plānošanas nodaļas vecākā eksperte.

**Sēdi protokolē:** Gundega Rupenheite

## DARBA KĀRTĪBA

1. Dzimumu līdztiesības komitejas 2012.gada darba plāna apstiprināšana.
2. Uzdevums nākamajai sēdei, saskaņā ar 2012.gada Komitejas darba plānu :
  - a) Priekšlikumu sniegšana par sieviešu un vīriešu skaita līdzsvarošanu segregētākajās nozarēs (pedagogi, sociālie darbinieki, uzņēmējdarbība u.c.)
  - b) Priekšlikumi par lomu maiņas dienām skolā, veicinot skolēnu izpratni par dzimumu līdztiesības jautājumiem..
3. Informācija par Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta aptauju "Sieviešu nominācija 2013.gada kalendāram "Sievietes iedvesmo Eiropu".
4. Priekšlikumi Demogrāfisko lietu padomei par bērnu aprūpes sistēmas pilnveidošanu Latvijā (bērnu kopšanas atvaļinājums, pieejamība bērnu dārziem, pabalsti vecākiem, tiesiskā aizsardzība u.c.). RCS „Marta” ierosinājums.
5. Priekšlikumi Demogrāfisko lietu padomei par neregistrētās kopdzīves regulēšanas mehānismiem. RCS „Marta” ierosinājums.

I.Alliks aicina sēdes dalībniekus akceptēt darba kārtību.

1. Dzimumu līdztiesības komitejas 2012.gada darba plāna apstiprināšana  
(**I.Alliks**)

Ņemot vērā to, ka saskaņošanas procesā Komitejas locekļi neizteica iebildumus pret 2012.gada Dzimumu līdztiesības komitejas darba plānu, I.Alliks aicina to akceptēt.

**Nolemj:** apstiprināt 2012.gada plānu.

2. Uzdevums nākamajai sēdei, saskaņā ar 2012.gada Komitejas darba plānu

(**A.Gaile**)

A.Gaile informē klātesošos par uzdevumu jeb „mājas darbu” Komitejas locekļiem uz nākamo sēdi, saskaņā ar 2012.gada Komitejas darba plānu, proti – priekšlikumu sagatavošanu: a) par sieviešu un vīriešu skaita līdzsvarošanu segregētākajās nozarēs (pedagogi, sociālie darbinieki, uzņēmējdarbība, veselības aprūpes u.c. nozares, kur vērojama dzimumu disproporcija) un b) priekšlikumu

sagatavošana par „lomu maiņas dienām skolā”, kas tika iekļauta kā aktivitātes Plāna Dzimumu līdztiesības īstenošanai aktivitāte, sākot ar 2012.gadu „Veicināt skolēnu izpratni par dzimumu līdztiesības jautājumiem”. Par šo aktivitāti atbildīgā ministrija ir IZM, taču aicināti ir visi Komitejas locekļi sniegt savus priekšlikumus kādā veidā īstenot meiteņu un zēnu „samainīšanos ar lomām”.

A.Gaile vērš uzmanību arī uz to, ka pašreiz norisinās darbs pie jaunā Latvijas Nacionālā attīstības plāna, kā arī tiek apkopotas idejas ES Struktūrfondu nākamajam finanšu periodam, līdz ar to Komitejas izstrādātie priekšlikumi noderēs iestrādājot veiksmīgākos priekšlikumus minētajos dokumentos.

### **Nolemj:**

Pēc Komitejas sanāksmes, reizē ar protokolu, Komitejas sekretariāts nosūtīs informāciju visiem Komitejas dalībniekiem precīzāku informāciju saistībā ar šo priekšlikumu sniegšanas formu, laiku u.c.

3. Informācija par Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta ( EIGE) aptauju – „Sieviešu nominācija 2013.gada kalendāram "Sievietes iedvesmo Eiropu””.

### **(A.Gaile)**

A. Gaile informē klātesošos par EIGE izdoto ikgadējo kalendāru „Sievietes iedvesmo Eiropu” un aicina visus sniegt priekšlikumus par Latvijas kandidatūru 2013.gada kalendāram. Priekšlikumi EIGE jāsniedz līdz 1.jūnijam, bet tā kā nākamā Komitejas sēde plānota jūnijā, tad aicina Komitejas locekļus sūtīt Komisijas sekretariātam priekšlikumus divu nedēļu laikā, lai izvērtējot piemērotāko, Komiteja varētu izvirzīt savu kandidatūru.

Tiek meklētas Latvijas sievietes, kuras ir spēlējušas ievērojamu lomu sieviešu un vīriešu līdztiesības veicināšanā, sasniedzot augstas profesionālās virsotnes, izaicinājušās tradicionālos stereotipus par sievietēm, vai iedvesmojušas citas sievietes uzdrošināties. Sīkāka informācija par šo iniciatīvu EIGE mājas lapā: <http://www.eige.europa.eu/content/women-inspiring-europe>

### **Nolemj:**

Komitejas locekļiem sniegt priekšlikumus **līdz š.g. 5. aprīlim, sūtot tos uz e-pastu Gundega.Rupenheite@lm.gov.lv**. Priekšlikumam jāpievieno klāt pamatojums un sievietes biogrāfija angļu valodā, kā arī foto.

4. Priekšlikumi Demogrāfisko lietu padomei par bērnu aprūpes sistēmu Latvijā (bērnu kopšanas atvaļinājums, pieejamība bērnu dārziem, pabalsti vecākiem u.c.).

### **(Visi)**

I.Alliks uzsver, ka visiem Komitejas locekļiem ir jāpanāk vienots viedoklis par priekšlikumiem, un, gadījumā, ja tas nav iespējams, tad RCS „Marta” izstrādātos priekšlikumus Demogrāfijas lietu padomei ir iespēja sūtīt kā RCS „Marta” priekšlikumus.

I.Lāce prezentē RCS „Martas” redzējumu par bērnu aprūpes pieejamības modeļiem Francijā un Zviedrijā (prezentāciju skatīt pielikumā), piebilstot, ka šie priekšlikumi ir izstrādāti diskusijai, tie nav „akmenī cirsti” un tos var papildināt. I.Lāce lūdz P.Leiškalnam komentēt iepriekšējā Komitejas sēdē viņa izteikto priekšlikumu darba un ģimenes dzīves saskaņošanu – par pusslodzes darbu tēvam un mātei.

P. Leiškalns komentē, ka valsts, savu ērtību labad ir izveidojusi diskriminējošu sistēmu, upurējot dzimumu līdztiesības ideju attiecībā uz tēvu un māti, kuri grib gan aprūpēt bērnu, gan strādāt pusslodzi, tādā veidā dalot pienākumus un saskaņojot darba un ģimenes dzīvi. Rezultātā vecākiem tiek liegta iespēja saņemt vecāku pabalstu, ja tie izvēlas strādāt kaut uz pusslodzi.

I.Lāce uzsver, ka ļoti būtiski, lai sievietes iekļautos darba tirgū ir pieejamas bērnu aprūpes iestādes, taču Latvijā tās šobrīd ir pieejamas, kad bērns sasniedz pusotra gada vecumu, kaut lielākā daļa finansiālu apsvērumu dēļ gribētu atgriezties darba tirgū, līdz bērns sasniedz gada vecumu; trūkst auklīšu dienestu, profesionālu aprūpētāju u.c.

I.Lāce piedāvā RCS „Marta” priekšlikumus bērnu aprūpes sistēmas uzlabošanai (sk.tālāk)

B.Abersone izklāsta situāciju saistībā ar valsts bērnu un ģimenes politiku, pašreizējiem un plānotajiem atbalsta pasākumiem ģimenēm un bērniem, šobrīd pieejamās bērnu aprūpes iespējas Latvijā (prezentācija pielikumā).

J.Muižniece informē Komitejas locekļus par esošo situāciju pieejamo sociālās apdrošināšanas jomā vecākiem ar bērniem (prezentāciju skatīt pielikumā).

I.Vanaga klātesošajiem sniedz ieskatu par darba un privātās dzīves saskaņošanas iespējām Darba likuma kontekstā (prezentāciju skatīt pielikumā).

I.Alliks lūdz Komitejas locekļiem izteikt viedokli par RCS „Marta” priekšlikumiem un jautā vai ir iespējams vienoties par kopēju viedokli Komitejas dalībnieku vidū?

E.Kalniņa aicina vispirms LM nokomentēt katru no RCS „Marta” piedāvātiem priekšlikumiem – vai kaut kas jau ir pieejams no šiem četriem priekšlikumiem, kas iecerēts u.c.:

**1. Noteikts mēnešu skaits (2-3), kurus jāizmanto vienam vecākam (mātei vai tēvam), kas nav izmantojis bērnu kopšanas atvaļinājumu zūdot bērna kopšanas pabalstam par neizmantotajiem mēnešiem (Zviedrijas modelis).**

**2. Pusslodzes darbs abiem vecākiem pirmajos 3 bērna gados.**

**3. Aprūpes iestādes jau no 3 mēnešu vecuma (Auklīšu dienesti, ja nav pieejama iestāde, valsts pabalsts bērnu aprūpētāja nodrošinājumam, lai varētu pilnvērtīgi iesaistīties darba tirgū).**

**4. Uzturlīdzekļi bērnam līdz minimālās algas apjomam, vai saskaņā ar bērna faktiskajām vajadzībām.**

I. Alliks atbild, ka LM viedoklis noteikti atšķirsies no citu ministriju un komitejas locekļu viedokļa, turklāt šie priekšlikumi nav jaunums – tie jau ir apspriesti citās darba grupās vai komitejās. Saistībā ar trešo priekšlikumu I.Alliks uzskata, ka, ja vēlamies bērniem pieejamu aprūpes iestādi no 3 mēnešu vecuma, ir jārēķinās, ka valstij būs jāatņem finansējums kādai citai jomai, jo Latvijas budžets vēl joprojām ir ar iztrūkumu. Taču nozīmīgs solis attiecībā uz šo priekšlikumu ir jau likumā iestrādāta norma, kas paredz pašvaldībām pienākumu nodrošināt bērniem aprūpes iestādi no pusotra gada, bet, kas sagādā pašvaldībām ne mazums grūtības. Līdz ar to sākotnēji ir jāmēģina atrisināt jau esošās problēmas.

Saistībā ar otro RCS „Marta” priekšlikumu I.Alliks atgādina, ka pusslodzes darbs, saskaņā ar Darba likumu jau šodien ir iespējams vecākiem līdz bērns sasniedz 14 gadu vecumu, bet pirmais priekšlikums - par tēva un mātes kvotām attiecībā uz apmaksātu bērnu kopšanas atvaļinājumu prasās pēc plašākas diskusijas un atbalsta sabiedrībā.

I. Lāce vērš uzmanību, ka Komitejai ir autoritāte un tiesības sniegt priekšlikumus no dzimumu līdztiesības aspekta, piemēram, lai Demogrāfijas lietu padomei, lai laulības institūcijas aizstāvības pārstāvji „par daudz neaizraujas ar savām idejām”.

I. Alliks uzsver, ka bērna kopšanas pabalsts ir vecāku ienākuma aizvietotājs kamēr vecāks nestrādā algotu darbu, kopjot bērnu, tāpēc tikai „reāli” atrodoties atvaļinājumā vienam no vecākiem ir tiesības saņemt pabalstu. Diskutējams ir jautājums – vai daļēji nodarbināts vecāks varētu saņemt bērna kopšanas pabalstu, ņemot vērā Latvijas specifiku (kontroles mehānisms – kā pārliecināties vai patiešām vecāks strādā nepilnu darba laiku u.c.). Iespējams, nākotnē varētu diskutēt par regulējumu, ka viens no vecākiem, līdz bērns sasniedz 6 mēnešu vecumu, ir sasaistīts ar fizisku atrašanos bērna kopšanas atvaļinājumā, pēc tam – iespējams cits mehānisms, jo ir pamats bažām, ka reālajā dzīvē nevar pārbaudīt vai cilvēks strādā pilnu slodzi vai pusslodzi, jo īpaši kas attiecas uz darbu privātajā sektorā. Turklāt ir neskaidri jautājumi attiecībā uz viena vecāka ģimeni u.c.

Attiecībā uz ceturto priekšlikumu par uzturlīdzekļiem līdz minimālai algai vai saskaņā ar bērna faktiskajām vajadzībām – ņemot vērā Latvijas finansiālo situāciju, nav iespējams runāt, jo arī divu vecāku ģimenēs ne vienmēr bērnam ir pieejami uzturlīdzekļi minimālās algas līmenī.

I. Baranovska uzskata, ka Latvijā šobrīd ir laba bērna kopšanas atvaļinājuma sistēma – tēvam vai mātei ir individuālas tiesības uz bērna kopšanas atvaļinājumu laika periodā līdz bērns sasniedz 8 gadu vecumu, un vecāki izlem – kurš to izmantos (pieprasīs) tēvs vai māte. Ja valsts noteiks, ka šī pabalsta daļu obligāti ir jāņem tēvam vai mātei (pretējā gadījumā to zaudējot), tā būs viedokļa uzspiešana.

I.Lāce jautā - bet kā mudināt tēvus iesaistīties bērnu aprūpē? RCS „Marta” ikdienā saskaras ar faktu, ka tēvi slēpj savus reālos ienākumus, kas liedz tiesai piedzīt no tēva uzturlīdzekļus, bērnam to maksā Uzturlīdzekļu garantiju fonds. Bet šie līdzekļi ir nepietiekami bērna uzturēšanai.

E.Kalniņa pauž viedokli, ka Latvijā nestrādās zviedru sistēma, kur bērna tēvam obligāti jāizmanto atvaļinājuma daļa, jo Latvijā bērnus lielākoties audzina sievietes. To var novērot arī paskatoties, kas ir uzturlīdzekļu garantiju fonda klientes vai uzturlīdzekļu pieprasītājas – pārsvarā sievietes, kas cīnās par uzturlīdzekļu piedzišanu no tēviem.

E.Kalniņa norāda uz gadījumiem dzīvē, kad tēvi pieprasījuši pirmie bērna kopšanas pabalstu, neliekoties par zinis par bērnu un atstājot sievieti bez uzturlīdzekļiem. Latvijā sievietes lielākoties izmanto šo atvaļinājumu, un, ja atņemsim 3 mēnešus no bērna kopšanas apmaksāta atvaļinājuma (tēva kvota) – sievietes rezultātā būs zaudētājas, jo īpaši tās, kas audzina vienas bērnu.

Savukārt par bērnodārzu pieejamību no 3.mēnešu vecuma E.Kalniņa uzskata, ka lai tos pielāgotu tik maziem bērniem ir nepieciešami milzīgi ieguldījumi – gan materiāltehniskie, gan cilvēku resursu, tāpēc varbūt var domāt par lēnu pāreju –padarīt bērnu dārzus pakāpeniski pieejamus vismaz no viena gada vecuma.

Par uzturlīdzekļiem E.Kalniņai ir informācija, ka vidēji Latvijas tiesās no tēviem piedzen 80-120 LVL, kas varētu būt reālākā summa, uz ko tiek ties valstij kā uzturlīdzekļu maksātājai tēvu vietā. Lielākā daļa tēvu slēpj savus reālos ienākumus (ēnu ekonomika), līdz ar to tiesa nevar piedzīt bērnam uzturlīdzekļus pietiekamā apjomā.

I.Kļaviņa, kas ikdienā RCS „Marta” sniedz juridiskas konsultācijas un strādā ar sievietēm piekrīt, ka valstij ir jādomā kā celt bērnu uzturlīdzekļu apmēru, jo summa, ko maksā Uzturlīdzekļu fonds ne tuvu neatbilst bērna faktiskajām vajadzībām, turklāt pierādīšana tiesā ar pirkuma vai citiem čekiem, ka bērns ēd, dzer, dzīvo kaut kur un velk mugurā kaut ko ir pazemojoša.

Runājot par pusslodzes darbu I.Kļaviņa uzskata, ka sievietes bieži vien nezina savas tiesības un līdz ar to savas iespējas, tāpēc darba devējam būtu pienākums nodrošināt iespēju sievietei strādāt uz pusslodzi.

I.Vanaga atbild, ka jau tagad saskaņā ar Darba likumu darba devējam ir jānodrošina iespēja strādāt pusslodzi, ja sievietei (vai vīrietim) ir bērns līdz četrpadsmit gadu vecumam, un, ja viņa to pieprasa.

E.Kalniņa atgādina, ka Latvijā nav īpaši populāri izmantot pusslodzi (finansiāli neizdevīgi), jo īpaši – ja saslīkst bērns un ienākumi ir zemāki nekā strādājot pilnu slodzi, bet izdevumi pieaug, līdz ar to sievietes kļūst neaizsargātas.

Vienlaicīgi E.Kalniņa lūdz, lai savu viedokli pauž klātesošie pārstāvji no pašvaldības, darba devēji, valsts institūciju pārstāvji un Tiesībsarga biroja pārstāve.

Š.Bērziņa piekrīt un atbalsta priekšlikumu par alternatīviem auklīšu dienestiem.

S. Šimfa informē, ka pašvaldībām nav naudas, lai nodrošinātu visiem bērniem pieejamus bērnu dārzus, turklāt vecāki var izvēlēties –sūtīt bērnu pašvaldību vai privātajos bērnu dārzos, taču izvēlas pašvaldību bērnu dārzus, jo tā viņiem lētāk, savukārt pašvaldībām bērnu dārzi izmaksā ļoti dārgi ( higiēnas prasības, vide, telpas u.c.) Turklāt, ja runā par jaunām iestādēm, tad pašvaldības nav gatavas celt jaunus bērnu dārzus, redzot kāda ir demogrāfiskā situācija valstī. Līdzīgi kā ar skolām – šobrīd slēdz, jo nav skolnieku. S.Šimfa uzskata, ka B.Abersones rādītais skaitlis par bērnu rindām Latvijā ir nepareizs.

B.Abersone apstiprina VARAM statistika ir pareiza (sk. prezentāciju). Šobrīd pašvaldībām ir pienākums nodrošināt bērnam vietu no 1.5 gadu vecuma, bet pašvaldības to nenodrošina. LM

nekad nav teikusi, ka jābūvē jaunas iestādēs – pašvaldības var pirkt pakalpojumus no privātajiem bērnu dārziem.

N.Freimane vērš uzmanību uz to, ka pabalstus vajadzētu diferencēt, nevis universalizēt, veicinot labās pārvaldības principu.

I.Alliks noslēdzot šī jautājuma izskatīšanu informē, ka Komitejas sekretariāts, **iepriekš izsūtot pieprasījumu divu nedēļu laikā un, ņemot vērā Komitejā redzētās prezentācijas par esošo situāciju, gaidīs rakstiskus, pamatotus un inovatīvus viedokļus no dzimumu līdztiesības aspekta no Komitejā pārstāvētām institūcijām attiecībā uz bērnu aprūpes pieejamības pilnveidošanu Latvijā. Sekretariāts apkopos šos viedokļus un izsūtīs saskaņošanai visiem Komitejas dalībniekiem. Tālāk sekos vienošanās – vai visi vai lielākā daļa Komitejas locekļi piekrīt/nepiekrīt šādiem priekšlikumiem.** Nevienošanās gadījumā RCS „Marta” paliek iespēja sūtīt šos priekšlikumus pašai uz Demogrāfisko lietu padomi.

### **Nolemj:**

Visi piekrīt Komitejas vadītāja priekšlikumam.

#### 5. Priekšlikumi Demogrāfisko lietu padomei par neregistrētās kopdzīves regulēšanas mehānismiem. RCS „Marta” ierosinājums

**(Visi)**

---

I.Alliks dod vārdu RCS „Marta” juristei I.Kļaviņai.

I.Kļaviņa uzskata, ka nevajadzētu runāt par „reģistrētām” vai „neregistrētām”, bet *de facto* un *de jure* attiecībām, vienlaicīgi ieskicējot šī jautājuma rašanās vēsturi. Daudzu gadījumu rezultātā, kad neregistrētās attiecībās dzīvojošas sievietes RCS „Marta” klientes nonāk neapskaužamā situācijā, RCS „Marta” vērsās pie Tiesībsarga, ar lūgumu izvērtēt neregistrēto partnerattiecību regulējuma nepieciešamību, Tiesībsargs lūdzis Saeimai izvērtēt šo situāciju, savukārt Saeima lūdzu Tieslietu ministriju apkopot ministriju viedokli par šo jautājumu. TM apkopoto viedokli ir nosūtījusi Saeimai( skatīt pielikumā).

I.Kļaviņa klātesošos informē par tiesas lietu, kur neregistrētā laulībā dzīvojoša sieviete pēc sava partnera nāves ir izlikta no īrējamās platības. Pirmā tiesas instance šo sievieti izlika no dzīvojamās platības, vadoties no civillikuma, proti, - uzskatot, ka sieviete neskaitās mirušā „ģimene”, savukārt otrās tiesas instance uzskatīja, ka sieviete tomēr skaitās ģimenes locekle. Satversmes spriedums pasaka, ka Satversmei nav deleģējuma paplašināt „ģimenes jēdzienu”, tas ir likumdevēja pienākums.

I.Kļaviņa uzskata, ka šis 2011.gada Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2012. gada 1.februāra spriedums lietā Nr.SK-4/2012 ir mudinošs faktors, lai sāktu risināt Latvijā jautājumu par laulībā nedzīvojošu partneru tiesisko aizsardzību, jo Satversme nevar uzņemties likumdevēja lomu, nosakot vai atzīstam neregistrētās partnerattiecības un vai piešķiram tādas pašas tiesības kā reģistrētām attiecībām. Ja RCS „Marta” neradīs risinājumu Latvijā, tā vērsīsies Eiropas cilvēktiesību tiesā, kas varētu radīt zaudējumus Latvijai.

S.Gutāne uzskata, ka jau šobrīd pastāv tiesiskais regulējums un nav nepieciešams jauns, jo ģimene tiek skatīta plašākā izpratnē, ne tikai kā laulātais pāris. Kopīgā saimniecība, apstākļi, vai personas dzīvo kopā, vērtēšana jau pastāv šobrīd. Tomēr dažus normatīvos aktus vajadzētu grozīt, piemēram, Civilprocesa likumu. Taču nav jēgas ieviest paralēlu partnerattiecību reģistru, kas kopē jau esošo institūciju – laulību, jo, ja šādi pāri neregistrē laulību, nav pamata cerēt, ka viņi reģistrēs kopdzīvi.

I.Lāce atbild, ka RCS „Marta” nav doma par reģistru, bet tikai par tiesisko aizsardzību.

S.Gutāne jautā kādi būs kritēriji, lai identificētu kā tā ir bijusi (ir) kopdzīve?

I.Alliks piekrīt, ka šādiem pāriem ir jādara kādai trešajai personai (reģistram, pašvaldībai, notāram u.c.) zināmu par savu kopdzīvi, lai neparedzētos gadījumos varētu pretendēt uz to pašu, kā laulībā dzīvojošie.

E. Kalniņa min salīdzinošu piemēru – vecpuišim nomirstot, bez nekāda oficiāla regulējuma sanāk, ka jebkura sieviete var pretendēt uz viņa īpašumu.

S.Gutāne piekrīt, sakot, ka vajag pierādījums, ka pāris dzīvo kopā, ilgstoši dzīvo kopā, un, ja šie cilvēki neregistrē savu kopdzīvi, tas pierāda to, ka viņiem nav interese par savu attiecību mantisko pusi.

I.Kļaviņa atbild, ka sievietēm visbiežāk dažādu apstākļu dēļ nav tādu iespēju oficiāli reģistrēt savu laulību, arī ja to viņas vēlas.

S.Šimfa uzskata, ka cilvēkam ir jāzin kādā valstī viņš dzīvo, kādi noteikumi jāpieņem, nevis jāapgrūtina sabiedrību ar savām problēmām. Ja nespēj laicīgi nokārtot savu dzīvi – pats vainīgs.

Š.Bērzina informē, ka šobrīd TS izstrādā konkrētus priekšlikumus attiecībā uz neregistrēto partnerattiecību regulējumu, izvērtējot nepieciešamās likumdošanas izmaiņas jo arī saskaras savā praksē ar šādiem gadījumiem.

E.Kalniņa atgādina, ka TS nevar rosināt izmaiņas likumdošanā, vienlaicīgi izsakot vēlmi redzēt TS viedokli.

#### **Nolemj:**

I.Alliks ierosina sagaidīt Tiesībsarga viedokli, nosūtīt to arī pārējiem Komitejas locekļiem un lemt par tālākiem priekšlikumiem šī jautājuma risināšanā.

#### **Pielikumā (elektroniski) :**

1. Dzimumu līdztiesības komitejas 2012.gada darba plāns uz 1 lp.
2. I. Lāces prezentācija „Darba un ģimenes dzīves apvienošana” uz 6 lp.
3. B.Abersones prezentācija „Bērnu un ģimenes politika’ uz 16 lp.
4. J. Muižnieces prezentācija „Pabalsti ģimenēm ar bērniem” uz 14 lp.
5. I.Vanagas prezentācija „Darba un privātās dzīves saskaņošana bērnu aprūpes, audzināšanas un bērnu interešu īstenošanai Darba likuma kontekstā”.
6. RCS „Marta” priekšlikumi par bērnu aprūpes sistēmas pilnveidošanu Latvijā.
7. MK atbilde Tiesībsargam ar ministriju apkopotajiem viedokļiem par partnerattiecību regulējumu.

Sēdi beidz plkst. 17:00.

Komitejas priekšsēdētājs

I.Alliks

Protokolēja

G.Rupenheite